

Po stopách veverky Čiperky v Kroměříži

Kroměříž znáte jako místo s krásným zámekem a zahradami, historickým centrem s gotickým chrámem i barokními kostely. V centru města už pro vás jednu procházku s tajenkou máme. Tentokrát vás ale zavedeme na místní kopec zvaný Barbořina, odkud je krásný výhled nejen na město, ale i na oblast rovinaté Hané. Když budete mít dobrou viditelnost, dohlédnete na Svatý Hostýn, Svatý Kopeček u Olomouce anebo dokonce až na Praděd. Na tomto vyhlídkovém místě začíná moc pěkná naučná stezka veverky Čiperky, kterou nechalo Město Kroměříž vytvořit v roce 2022.

Praktické informace: K prvnímu zastavení této naučné stezky se dostanete dvěma způsoby. První možností je zaparkovat auto v ulici K Vodojemu, odtud se vydat k lesíku a před vstupem do něj odbočit vpravo k workoutovému hřišti, kde procházka začíná. Druhou možností je zaparkovat vůz na některém z parkovišť nad středními školami v ulici Na Lindovce a odtud se projít ulicí Odbojářů do ulice Kazimíra Rudého. U místního dětského hřiště je také několik míst k parkování. Pěšina nad hřištěm vás dovede až k prvnímu zastavení naučné stezky.

Terén: Pohybovat se budete po lesní pěšině a asfaltové cestě. Sportovní/terénní kočárek by tento terén měl zvládnout.

Milí tajenkáři, nacházíte se na vrcholu Barbořina. Archeologické nálezy dokazují, že toto místo bylo osídleno už v dávných dobách. Jak se dozvídáme na informační tabuli u vodojemu, kopec měl funkci pozorovatelný a stal se i součástí signalizačního systému, což znamená, že pomocí ohňů ohlašovali lidé vpád nepřátel do země. Barbořina proto nesla název Strážná hora.

Putování zahájíte u cedule s názvem Lesopark Barbořina v jihovýchodním cípu lesíku. Zde zjistíte, kudy vedou jednotlivá zastavení naučné stezky veverky Čiperky, která je značena zelenými šipkami a je dlouhá asi jeden kilometr. Na devíti zastaveních se seznámíte s tím, kdo žije v lese, čím se živí, co v lese najdete nebo co do lesa nepatří.

Č. 1 Nedaleko úvodní tabule si mohou děti i dospělí vyzkoušet workoutové hřiště a chodníček pro chůzi bosou nohou. U cedule k tomuto chodníčku zbystřete! Najdete tu totiž odpověď do prvního řádku naší tajenky. Pod větou „Pravidelná chůze bez bot po přírodním nerovném povrchu“ najdete několik odrážek, které vás budou informovat, proč je chůze bez bot zdraví prospěšná. Najděte pátou odrážku a třetí slovo z tohoto řádku vepište do tajenky - _____.

Po vyzkoušení všech lákadel vstupte pěšinou do lesa a pokračujte po stopách zelených šipek k další naučné ceduli Kde bydlíme? Dozvíte se tu, kde žijí pomyslní sousedé veverky Čiperky,

například datel černý, kalous ušatý, srnec obecný nebo mýval severní. Vyzkoušíte si posunutí těchto zvířat na místa jejich přebývání a stejně jako u jiných tabulí této naučné stezky si správnost svých tipů můžete ověřit nadzvednutím dřevěné tabulky s názvem Řešení.

Č. 2 Druhé stanoviště nese název Jakou máme stopu? Prověřte si tu, jak se orientujete ve stopách zvířat, ale také tu můžete doplnit další bod tajenky, když zjistíte, kdo rád loví bažanty. _____

Pokračujte k super aktivitě na protáhnutí. Pro soutěživé jedince je to ráj! V doskočišti si poměříte síly ve skoku dalekém. Zvládnete skočit daleko jako žába (1,3 m), zajíc (2,2 m), liška (3,1 m), veverka (4,2 m), kůň (8 m), jelen (10 m) nebo jako Mike Powell, světový rekordman ve skoku dalekém (8,95 m)?

Č. 3 Zelená šipka vás vede dál po lesní pěšině k dřevěné tabuli, kde můžete porovnat rozpětí svých rukou s rozpětím křídel ptáků. Jaké je rodové (tedy první) jméno ptáka, který má rozpětí křídel 21 cm? Víte? Pak zapište do třetího řádku tajenky. _____

č. 4 U další tabule s názvem Čím se živíme? uvidíte příklad potravního řetězce, tedy co v přírodě zvířata konzumují. Také si můžete zkusit přiřadit pomocí lan jídelničky ke konkrétním zvířátkům. Pokud uhodnete, které zvířátko má rádo třešně, myšky i veverky, vepište jeho rodové jméno k bodu 4 vaší tajenky. _ _ _ _

č. 5 Dostáváte se k severovýchodnímu cípu lesíka, odkud se vám otevírá další krásný výhled na Kroměříž a široké okolí. V tomto místě najdete broukoviště, tedy místo, které slouží jako náhradní domov pro nejrůznější druhy hmyzu. Je to skupina kmenů, špalků a velkých větví zakopaných v zemi.

Pokud si pořádně pročtete odstaveček s názvem Když mrtvé dřevo ožije, najdete tu i jeden z tvrdých listnáčů, který se na broukoviště nejvíce hodí. Vám se název tohoto stromu bude hodit do tajenky k bodu číslo 5. Napovíme, že jeho plody se nazývají žaludy. _ _ _

Na čem si zvířata pochutnávají, už víte, ale co bychom si v lese mohli dát my lidé a na co si naopak dát pozor nebo co je dokonce jedovaté, zjistíte na následující tabuli. Je třeba plody a listy dobře rozpoznat, abychom neskončili v péči lékařů. Například taková jedovatá konvalinka má listy velmi podobné oblíbenému medvědímu česneku a stává se, že si je lidé pletou. Budte proto opatrní a ochutnávejte vždy jen to, co bezpečně poznáte.

Na dalším stanovišti na vás čeká hádanka. Najdete tu několik nápověd, podle kterých máte poznat, o které zvíře se jedná. Sousedící dřevěná zvířátka jistě využijí dospělí k pěkné fotce do rodinného nebo třídního alba. A tady už se napojíte na asfaltovou cestu kolem vodojemu se vracíte zpět směrem ke Kroměříži. Za modrým plotem si všimněte pamětní desky, která připomíná vrchního zemského radu a předsedu okresního soudu v Kroměříži Jana Horáka, z jehož iniciativy se v letech 1904 - 1907 začalo toto místo zalesňovat.

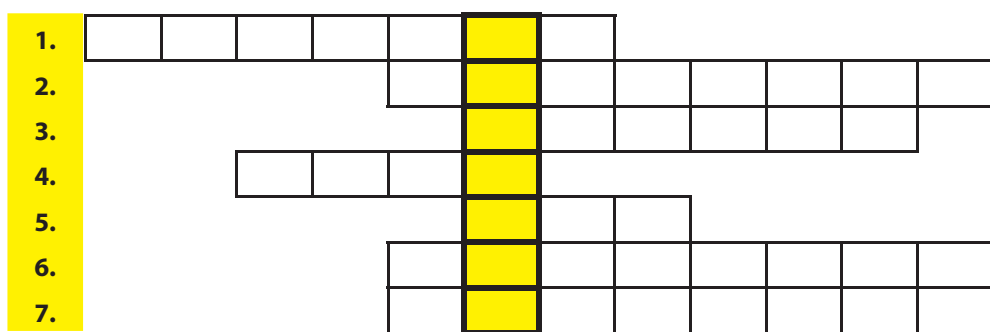
Nejen tuto pamětní desku, ale také blízkou informační tabuli o Barbořině tu umístilo občanské sdružení Stop vandalům. Na tabuli se dozvíte spoustu zajímavostí jako třeba, že na východní straně kopce sedělo během třicetileté války dělostřelectvo maršála Torstensonova, který odtud vedl útok na město. Najdete tu i fotku pavilonu, který na vrchol kopce po roce 1908 přenesli z Květné zahrady, kde se konala Zemská výstava. Pořádaly se tu taneční veselice, hudební vystoupení i ohňostroje.

č. 6 Pokračujte po cestě až narazíte na další tabuli naučné stezky. Můžete si vyzkoušet roztřídit věci, které do lesa patří a které ne. To, co jistě v lese vidět nechceme, je i láhev. Jaká láhev je na tabuli zmíněna? Vepište k bodu 6 tajeňky. _ _ _ _ _

č. 7 Před vykročením z lesa ještě zamířte doleva a dostanete se k poslednímu stanovišti s názvem Přírodní lékárna. Přečíst si tu můžete, jaká poslání les má a proč je pro nás tak důležitý. Ale také si můžete vyzkoušet, jestli víte, jaké jsou léčivé účinky jednotlivých rostlin. Věděli byste, která rostlinka pomáhá na problémy s ledvinami a močovými cestami? Její rodové jméno vepište do posledního řádku tajeňky. _ _ _ _ _

Skvělé! Tajenka je vyluštna a dozvěděli jste se řadu zajímavostí ze života v lese. Výsledkem tajeňky je těleso, které se otáčí kolem osy umístěné nad ním. V Kroměříži máme jedno takové a je opravdu unikátní. Říká se mu Foucaultovo a najdete ho v Rotundě v Květné zahradě, kam se můžete podívat v rámci komentované prohlídky. Je pojmenováno po francouzském vědci, který tímto předmětem ukázal v roce 1851 experiment, který potvrdil otáčení planety Země kolem své osy. Když se mrknete na wikipedii a zadáte si název tohoto předmětu i se jménem francouzského vědce, uvidíte zajímavou animaci jeho pohybu. V roce 1908 nechal v Kroměříži sestavit tento model astronom, fyzik a profesor zdejšího gymnázia František Nábělek. Je nejstarším modelem v Česku a je kopií toho, které je zavěšeno v pařížském Pantheonu. V Rotundě je dvacetikilová koule zavěšena na struně dlouhé 22,35 m. Po rozkývání zapisuje hrotem ve spodní části svou dráhu do písku a zaznamenává tak postupné otáčení země.

Jako vždy na závěr procházky žádáme o podporu projektů nebo organizací, které to potřebují. A když jsme se pohybovali v lese a bavili se o zvířátkách, tak i naše pomoc bude směřovat jim. V Kroměříži se nachází útulek pro psy Čáпка, kde poskytují pomoc psům opuštěným, zaběhnutým nebo týraným. Více o činnosti útulku se dozvíte na stránkách www.utulekkromeriz.cz. Můžete jim pomoci materiálně (donést krmivo, dezinfekční prostředky, potřeby pro psy), pejsky přijít vyvenčit nebo si některého osvojit. Pokud se vám procházka líbila, můžete také přispět na bankovní účet: 18374805/03300, variabilní symbol 11111. Pokud do poznámky pro příjemce vepíšete Procházka s tajeňkou, budeme vědět, že naše práce dělá nejen radost při procházkách, ale také pomáhá. Děkujeme vám.